

Karta opisu zajęć - Sylabus			
Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu			
I. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Nazwa zajęć: HISTORIA MYŚLI PEDAGOGICZNEJ		Cykl kształcenia rozpoczynający się w roku akademickim 2025/2026	
Nazwa kierunku studiów, poziom i profil kształcenia: Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, jednolite studia magisterskie o profilu praktycznym			
Język wykładowy: polski		Rodzaj zajęć: przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	
Rok studiów: I		Semestr: 1	
Liczba punktów ECTS przypisana zajęciom: 2		Koordynator zajęć Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail:	
Jednostka organizacyjna: Wydział Humanistyczny			
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ I LICZBA GODZIN			
Ogólna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z podziałem na formy:			
Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Wykład:	15	Wykład:	
Ćwiczenia:		Ćwiczenia:	
Laboratorium:		Laboratorium:	
Lektorat:		Lektorat:	
Projekt:		Projekt:	
Zajęcia praktyczne:		Zajęcia praktyczne:	
Seminarium:		Seminarium:	
Zajęcia terenowe:		Zajęcia terenowe:	
Praktyki zawodowe:		Praktyki zawodowe:	
Inna forma (jaka):		Inna forma (jaka):	
RAZEM:	15	RAZEM:	
II. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE			
Wymagania wstępne i dodatkowe: Brak wymagań wstępnych			

Cel (cele) kształcenia dla zajęć:

Przekazanie studentom zaawansowanej wiedzy na temat kluczowych koncepcji wychowania i kształcenia w różnych okresach historycznych oraz ich ontologicznych, aksjologicznych i antropologicznych podstaw, a także ich wpływu na współczesne teorie pedagogiczne.

Przekazanie zaawansowanej wiedzy na temat różnych ujęć wychowania jako procesu, w tym wychowania do odpowiedzialnej wolności, edukacji międzykulturowej oraz budowania relacji międzyludzkich oraz ich znaczenia w kontekście współczesnych wyzwań edukacyjnych.

Inspiracja studentów do krytycznej refleksji nad historycznym rozwojem myśli pedagogicznej, dostrzegania zmienności podejść do wychowania i kształcenia oraz ich wpływu na współczesne środowiska edukacyjne, w tym roli dialogu międzykulturowego.

EFEKTY UCZENIA SIĘ OKREŚLONE DLA ZAJĘĆ I ICH ODNIESIENIE DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OKREŚLONYCH DLA KIERUNKU STUDIÓW

Efekty uczenia się określone dla zajęć w kategorii wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne oraz metody weryfikacji efektów uczenia się

UWAGA:

Dzielimy efekty uczenia się określone dla zajęć na kategorie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określone dla zajęć efekty uczenia się nie muszą obejmować wszystkich trzech kategorii i zależą one od formy zajęć.

Symbol efektów uczenia się określonego dla zajęć*	Treść efektu uczenia się. Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się, student w kategorii:	Odniesienie do efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów (symbol efektów uczenia się)
Wiedzy - zna i rozumie		
W01	procesy wychowania i kształcenia (wybrane ujęcia teoretyczne): ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania, istotę wychowania, zagadnienia wychowania jako spotkania w dialogu, wychowania do odpowiedzialnej wolności oraz społeczeństwa wielokulturowego, typy relacji międzyludzkich oraz procesy rządzące tymi relacjami, główne środowiska wychowawcze, a także podstawy dialogu międzykulturowego;	K_W01

UWAGA!

Zaleca się, aby w zależności od liczby godzin zajęć, liczba efektów uczenia się zawierała się w przedziale: 3-7, ale są to wartości umowne.

TREŚCI PROGRAMOWE I ICH ODNIESIENIE DO FORM ZAJĘĆ I METOD OCENIANIA

Treści programowe (uszczegółowione, zaprezentowane z podziałem na poszczególne formy zajęć, tj. wykład, ćwiczenia, laboratoria, projekty, seminaria i inne):

Symbol treści programowych	Opis treści programowych	Forma zajęć	Metody dydaktyczne prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów uczenia się *	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć #
		wykład		

TP-01	Przedmiot – badania nad teorią i praktyką wychowawczą. Historia pedagogiki – nauka historyczna. Zakres pojęciowy. Periodyzacja historii pedagogiki. Źródła do historii pedagogiki. Znaczenie studiowania historii pedagogiki. Edukacja i kształcenie od czasów najdawniejszych.	wykład	wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
TP-02	Pedagogika starożytna. Wychowanie u Chińczyków, w Egipcie, starożytnych Żydów. Starożytna Grecja. Rodzina i państwo, ideały wychowawcze: homerycki, spartański, ateński. Rozwój szkół i instytucji wychowawczych. Sofiści. Pedagogizm Sokratesa. Platońska koncepcja państwowego systemu edukacji. Arystoteles: indywidualizacja i unaukowienie problematyki edukacyjnej. Ideał człowieka wykształconego.	wykład	wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test

TP-03	Rzym. Republika tradycje wychowania w rodzinie. Szkoła: od nauczania <i>in trivilis</i> do systemu szkolnictwa. Łacińska szkoła elementarna. Szkolnictwo średnie i wyższe w okresie Republiki. Polityka szkolna Cesarstwa.	wykład	wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
-------	---	--------	---	---------------------------

TP-04	Wczesne chrześcijaństwo. Okres patrystyczny – konfrontacja antyku i chrześcijaństwa. Orygenes, św. Bazyli Wielki, św. Jan Chryzostom. Wychowanie w rodzinie chrześcijańskiej. Św. Augustyn i św. Hieronim – pojednanie chrześcijaństwa z kulturą antyczną. Początki średniowiecza. Przechodzenie od szkoły antycznej do chrześcijańskiej. Średniowieczny porządek edukacyjny. Scholastyka. Św. Tomasz z Akwinu. Powstanie uniwersytetów Chrześcijaństwo i wejście Polski w krąg kultury zachodniej. Rozwój szkół i alfabetyzacji w pierwszych wiekach państwa polskiego. Uniwersytet Krakowski.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
-------	--	--------	---	---------------------------

TP-05	Renesans i humanizm. Humanistyczna myśl o edukacji. Tomasz Moore – edukacja dzieci i młodzieży jako warunek idealnego państwa. Erazm z Rotterdamu. F. Rabelais. Wpływ reformacji i uchwał Soboru Trydenckiego na edukację w Europie. Humanistyczne modele szkół europejskich w XVI i XVII w. Szkoła parafialna. Szkoła średnia: Gimnazjum humanistyczne Jana Sturma. Jezuici i ich gimnazjum humanistyczne. Katolickie Seminarium diecezjalne. Szkolnictwo pietystyczne – A. H. Francke.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
-------	---	--------	---	---------------------------

TP-06	Edukacja i szkoła w Polsce w okresie humanizmu. Recepcja nowożytnej myśli pedagogicznej. Andrzej Frycz Modrzewski – polityczno-obywatelski koncepcja szkoły. Sebastian Petrycy z Pilzna i jego poglądy o wychowaniu. System szkolny. Formy edukacji. Klasztorna Edukacja dziewcząt. Krytyka szkoły humanistycznej.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
TP-07	Uczelnie wyższe. Uniwersytety – studium generale. Przyczyny powstania uniwersytetów. Szkoły miejskie – studium particulare. Szkoły kościelne. Wychowanie rycerze. Wpływy humanistyczne. Załamanie i upadek uniwersytetów w końcu XVII i w XVIII w. Uniwersytet „filozoficzny”.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test

TP-08	Myśl pedagogiczna XVII i XVIII w. Jan Amos Komeński: idea powszechnego kształcenia. John Lock. Jakub Rousseau – pedagogika uczucia. Modele organizacyjne szkolnictwa w państwie.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
TP-09	Reforma edukacji w Polsce w XVIII w. Lata upadku i zaniedbania szkolnictwa. Collegium Nobilium Stanisława Konarskiego. Reforma szkół pijarskich i jezuickich. Szkoła Rycerska w Warszawie. Komisja Edukacji Narodowej – geneza, działalność. Struktura szkolna – społeczny zasięg reformy. Programy nauczania i ideały wychowawcze. Prawo szkolne KEN.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test

TP-10	Pedagogika przełomu XIX i XX w. Pedagogiczny filantropizm. J.B. Baasedow, Ch.G. Salzmann. Powstanie ochron. Oświata ludowa i szkoła elementarna. Jan Henryk Pestalozzi. Początki kształcenia nauczycieli elementarnych. Pedagogika niemiecka: Jan Fryderyk Herbart: idea nauczania wychowującego. F. Frobel, A. Diesterweg. Pedagogika w Rusi: K.D. Uszyński, L.N. Tołstoj, A.S. Makarenko. Pedagogika w Anglii: R. Owen.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
-------	--	--------	---	------------------------------

TP-11	Koniec XIX w. w pedagogice – ruch pedagogiki reformatorskiej i nowego wychowania. Nowe koncepcje filozoficzne. Herbert Spencer o wykształceniu umysłowym, wychowaniu moralnym i wychowaniu fizycznym. Pedagogika pragmatyczna. System pedagogiczny Johna Deweya. Inne reformacyjne kierunki. Szkoły alternatywne.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
TP-12	Szkoła i wychowanie na ziemiach polskich w XIX – XX wieku. Sytuacja edukacyjna w dobie państw zaborczych. Myśl pedagogiczna w XIX w. Jan Władysław Dawid. Koncepcje wychowania: Stanisław Karpowicz, Stanisław Szczepanowski. Polska rzeczywistość szkolna i działalność oświatowa w czasie Zaborów.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test

TP-13	Szkolnictwo i wychowanie w Polsce w latach II Rzeczypospolitej. Odrodzenie i przebudowa systemu kształcenia i wychowania w latach dwudziestych. Reforma szkolna Janusza Jędrzejewicza w 1932 r. Kształcenie nauczycieli. Rozwój myśli pedagogicznej 20-lecia międzywojennego.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
TP-14	Szkoła po II wojnie światowej. Okres odbudowy. Polityczne aspekty reform szkolnych w drugiej połowie XX w. Reformy szkolne. Osiągnięcia PRL. Myśl pedagogiczna i nauki pedagogiczne. Reformy szkolne.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test
TP-15	Lata 1945 – 1948: nawiązanie do tradycji przedwojennych. Lata 1949 – 1955: „okres stalinowski”. Szkolnictwo polskie po przełomie październikowym.	wykład	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną	Zaliczenie pisemne - test

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć, powinny być zróżnicowane w zależności od kategorii, tj. inne dla kategorii wiedza i inne dla kategorii umiejętności i kompetencje społeczne.

Dla wykładu:

* np. wykład podający, wykład problemowy, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy

np. egzamin ustny, test, prezentacja, projekt

Zaleca się podanie przykładowych zadań (pytań) służących weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć.

ZALECANA LITERATURA (w tym pozycje w języku obcym)

Literatura podstawowa (powinna być dostępna dla studenta w uczelnianej bibliotece):

Massalski, A., & Bożyk, I. (2020). *Historia wychowania i myśli pedagogicznej: Skrypt dla studentów.* Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka.

Kądziołka, D. (2024). *Dynamika wychowania chrześcijańskiego w rodzinie: Perspektywa wielowyznaniowa.* Kraków: Wydawnictwo Ignatianum.

Szulakiewicz, W. (red.). (2021). *Opieka i wychowanie. Dziedzictwo idei teoretycznych i ich praktyczne implikacje.* Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Literatura uzupełniająca:

Szulakiewicz, W., Grabowska-Pieńkosz, D., & Falkowska, J. (2020). *Z myślą o Niepodległej. Polska myśl pedagogiczna przełomu XIX i XX wieku i okresu międzywojennego.* Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Orczyk, A. (2015). *Zarys historii szkolnictwa i myśli pedagogicznej.* Warszawa: ŻAK Wydawnictwo Akademickie.

Chrost, S. (2024). Antropologiczne, epistemologiczne i aksjologiczne założenia pedagogiki nurtu personalistycznego. *Polska Myśl Pedagogiczna*, 10, 381–401.

III. INFORMACJE DODATKOWE

BILANS PUNKTÓW ECTS

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (godziny)

Forma aktywności	Liczba godzin *
Godziny zajęć (według harmonogramu) z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia	15
Praca własna studenta	35
SUMA GODZIN:	50

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (punkty ECTS)

		Liczba punktów ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZYPISANYCH DO ZAJĘĆ	Praca studenta wymagająca bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia	Ogółem: 2	0,6
	Praca własna studenta		1,4

* godziny lekcyjne, czyli 1 godz. oznacza 45 min;

OPIS PRACY WŁASNEJ STUDENTA:

Praca własna studenta musi być precyzyjnie opisana, uwzględniając charakter praktyczny zajęć. Należy podać symbol efektu uczenia się, którego praca własna dotyczy oraz metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane w ramach pracy własnej. Przykładowe formy aktywności: (1) przygotowanie do zajęć, (2) opracowanie wyników, (3) czytanie wskazanej literatury, (4) napisanie raportu z zajęć, (5) przygotowanie do egzaminu, opracowanie projektu.

W01 - przygotowanie do egzaminu – test

W01- czytanie wskazanej literatury - test

KRYTERIA OCENIANIA

Ocena kształtująca:

dyskusja po wykładzie, nawiązanie do treści z wcześniejszych wykładów, sondaż zrozumienia nowych treści, wskazówki bibliograficzne, motywowanie do samodzielnego opracowywania prezentacji zagadnień programowych.

Ocena podsumowująca:

Wykład: Ocena z zaliczenia pisemnego w formie testu

Liczba punktów wymagana do zaliczenia (51% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania).

Punktacja/oceny:

91%-100% - bdb.

81%-90% - db. plus

71%-80% - db.

61%-70% - dst. plus

51%-60% - dst.

0%-50% - ndst.

INFORMACJA O PRZEWIDYWANEJ MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ

Wykłady mogą być prowadzone zdalnie zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Rektora PANS (platforma MOODLE i TEAMS)